

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAUČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAUČNOM SATU

Škola: OŠ Vijenac, Osijek

Razred: V.

Vjeroučitelj/ica: s. Ana Cvitanušić

Nastavna cjelina: II. Religija u životu čovjeka: Božji tragovi

Nastavna tema: Velike monoteističke religije: židovstvo i islam

Nastavna jedinica: Židovstvo

Ključni pojmovi: Abraham, Tora, sinagoga, subota

CILJ: Prepoznati židovsku religiju kao temelj monoteističkih religija i znati imenovati i definirati osnovne pojmove u židovstvu.

ISHODI:

Obrazovni / kognitivni:

- imenovati najvažnije pojmove u židovstvu i definirati ih
- izdvojiti iz teksta najvažnije informacije o zadanom pojmu

Odgojni / afektivni:

- upoznati starozavjetni lik Abrahama – praoca i uzora naše vjere
- uočiti vrijednost dana Gospodnjega i druženja s Božjom riječju u svakodnevnom životu

Djelatni / funkcionalni ili psihomotorički:

- složiti slagalicu koja prikazuje određeni pojam i zalijepiti je
- prikazati i podnijeti izvješće o pojmu koji prikazuje slagalica

Metodički sustav: heuristički s elementima problemsko–stvaralačkoga

Oblici rada: frontalni, skupni, individualni rad

Aktivnosti učenika: molitveno izražavanje, glazbeno izražavanje, razgovor (odgovaranje na pitanja), čitanje teksta, rad na tekstu, pismeno izražavanje, izrada slagalice, prezentiranje uradaka

Nastavne metode: molitva, pjesma, čitanje teksta, usmeno izražavanje, pismeno izražavanje, slaganje i lijepljenje slagalice

Nastavna sredstva: bilježnica, udžbenik, radna bilježnica, slikovni prikazi

Nastavna pomagala: ploča, kreda, olovka, magnetići, papiri iz mape, flomasteri, radni listovi, slagalica, ljepilo, CD player

Korelacija: Geografija, Povijest

Plan ploče:

ABRAHAM-otac mnogih naroda u vjeri

ŽIDOVSTVO

**SUBOTA-dan
odmora i molitve**

**TORA-Zakon
Petoknjžje**

SINAGOGA-mjesto zajedničkih vjerskih obreda

Pitanja za provjeru ishoda:

1. Imenuj najvažnije pojmove u židovstvu.
2. Definiraj bitne oznake svakog pojma.
3. Reci kratko što si upamtio/la o Abrahamu – praocu i uzoru naše vjere.
4. Što je posebno vrijedno za rast naše vjere u svakodnevicu?

Izvori za pripremanje nastavnika:

- Udžbenik za katolički vjeronauk petoga razreda osnovne škole „Ja sam Put“, KS, Zagreb, 2014., str. 22.-23.
- Priručnik za vjeroučitelje za peti razred osnovne škole „Ja sam Put“, KS, Zagreb, 2004., str. 56.-59.
- Enciklopedijski teološki riječnik, KS, Zagreb, siječanj 2009., str. 18., 1202., 1285.-1287.
- Suvremena katolička enciklopedija, Laus, Split, 1998., str. 989.-990., 1048.
- Čovjek i njegovo dostojanstvo u svjetlu Biblije i kršćanske teologije: biblijsko-teološka antropologija, Marijan Vugdelija, Split, 2000., str. 268., 269., 271., 272.
- Primjena Bloomove taksonomije znanja u nastavi, Elvira Nimac, pdf.dokument sa stranice www.azoo.hr/images/razno/E_Nimac.doc

Izvori za pripremanje učenika:

- Udžbenik za katolički vjeronauk petoga razreda osnovne škole „Ja sam Put“, KS, Zagreb, 2014., str. 22.-23.
- Radna bilježnica za katolički vjeronauk petoga razreda osnovne škole „Ja sam Put“, KS, Zagreb, 2014., str. 17.
- tekstovi i slike (vidi prilog)

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

1. Meditativno - molitveni početak
2. Najava teme
3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja
4. Sistematizacija i definiranje
5. Aktualizacija
6. Molitveni završetak

III. TIJEK SATA (razraditi tijek sata sa svim fazama)

1. Meditativno - molitveni početak

Vjeroučitelj/ica će dati kratki uvod u poznatu dječju crkvenu pjesmu naglašavajući sadržaj odabranih kitica i pojašnjavajući njihov smisao:

„Draga djeco, Isus je jednom rekao: 'Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima.' Neizmjerena je vrijednost Božje prisutnosti i njegove riječi sadržane u Svetom pismu. Ona je svjetlo svakom čovjeku koji se s njome druži, i otvara nam srce za njegovu ljubav koja je izvor našeg postojanja.“

Učenici s vjeroučiteljem/icom pjevaju:

„GOSPOD BOG JE S NAMA SAD, aleluja,
 on nas čuva svaki dan, aleluja!
 Božja riječ odzvanja svud, aleluja,
 Božja riječ je istina, aleluja!
 Od ljubavi njegove, aleluja,
 svaki čas mi živimo, aleluja!
 Slušajmo i primajmo, aleluja,
 riječ našeg Gospodina, aleluja!
 Neka izvor Gospodnji, aleluja,
 nas ispuni ljubavlju, aleluja!“

(Može se zapjevati i neka druga prikladna pjesma koju djeca znaju.)

2. Najava teme

Vjeroučitelj/ica potiče učenike, poticajnim pitanjima, da se prisjete važnijih osoba i događaja iz povijesti izraelskog naroda koje su do sada upoznali.

- Koji je čovjek odabran za praoca izraelskog naroda? (*Abraham*)
- Koji je razlog odlaska Izraelaca u Egipat i kako im je tamo bilo? (*Josip Egipatski, suša, glad...*)
- Po kome ih je Bog izbavio i što se dogodilo u noći izbavljenja-Pashe? (*Mojsije, smrt prvorođenaca*)
- Koji je najvažniji događaj na putu prema Obećanoj zemlji? (*Savez*)
- Što su dobili kao znak Saveza? (*Deset zapovijedi*)
- Bog je odabrao židovski narod radi najvećeg događaja koji će se u njemu dogoditi. Koji je to događaj? (*Rođenje njegova Sina Isusa Krista.*)

Današnji cilj sata je proširiti znanje o poznatome gradivu: prepoznati židovsku religiju kao temelj monoteističkih religija i znati imenovati i definirati osnovne pojmove u židovstvu. U tome će nam pomoći tekstovi koje ćemo dobiti i udžbenik na str. 22.-23.

Stavljamo na ploču i u bilježnicu naslov „Židovstvo“. Naslov ću napisati na sredinu ploče i ispod njega ću staviti sliku židovskog dječaka kako čita Toru (vidi plan ploče).

3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja

Vjeroučitelj/ica podijeli skupinama po jedan papir A4 s napisanim tekstom o pojedinom pojmu ili osobi iz židovske religije. Uz tekst će dobiti pitanja na koja trebaju pronaći odgovore, iz teksta ili udžbenika, u zajedničkom radu.

Svaka skupina dobiti će i *slagalicu* pojma ili osobe (dvije slike: jednu izrezanu na 15 do 20 dijelova i uzorak po kojem će slagati) o kojem/oj je riječ u tekstu. Nakon što jedan učenik pročita glasno tekst, dva ili tri učenika složiti će i zalijepiti *slagalicu* na veći papir (iz mape) koji će dobiti, a ostala dva do tri učenika razgovarati će o tekstu i pronaći će odgovore na pitanja koja će podvući bojom (drvenom ili flomasterom). Napisati će naziv pojma ili osobe iznad zalijepljene slike-slagalice i njeno značenje (flomasterom). Primjerice: *Sinagoga-mjesto okupljanja na molitvu i pouku* (vidi plan ploče). Ispod slike napisati će, nakon što zajednički prepoznaju, naziv pojma ili Utemeljitelja u kršćanskoj religiji (nije napisano na planu ploče) koji je identičan pojmu ili utemeljitelju iz židovske religije (*Tora=Biblija, sinagoga=crkva...*).

Upute za skupni rad:

Svaka skupina dobiti će razrađeni tekst s pitanjima o određenom pojmu, slagalicu i veći bijeli papir iz mape. Uz to će dobiti napisane i četiri kratke upute za rad:

- ❖ složiti sliku pomoću slagalice i zalijepiti je
- ❖ pronaći odgovore na pitanja i podvući ih bojom
- ❖ napisati naziv pojma i njegovo značenje iznad slike (koristiti i udžbenik na str. 22)
- ❖ prepoznati njegov istoznačni pojam u kršćanskoj religiji i napisati ga ispod slike

Svi učenici unutar skupine samostalno istražuju i rješavaju zadatke nakon što podijele uloge unutar skupine: učenici koji slažu i lijepe slagalicu, učenici koji rade na tekstu (podvlače odgovore i zapisuju pojam iznad i ispod slike) i učenici koji iznose rezultate. Za rad će biti dovoljno 10 do 12 minuta, a nakon toga slijedi izvješće po skupinama

(vidi prilog za svaku skupinu)

1. Skupina - ABRAHAM
2. Skupina - TORA
3. Skupina - SINAGOGA
4. Skupina – SUBOTA

4. Sistematizacija i definiranje

Po dvoje učenika unutar skupine prezentira rad skupine:

- pročitaju naslov pojma koji su obradili i protumače njegovo značenje
- pokažu složenu sliku koja prikazuje pojam i pričvrste je na ploču
- pročitaju odgovore koje su pronašli u tekstu i izlažu razmišljanja cijele skupine vezano uz svako pitanje (*ostali pažljivo slušaju i, prema potrebi na kraju izlaganja, glasno komentiraju rad grupe*)

5. Sinteza

(Uvod u sintezu)

Židovska je religija iznimno važna za povijest čovječanstva. To je najstarija monoteistička religija, a na njezinim su temeljima nastali kršćanstvo i islam.

U bilježnicu, na sredinu lista, učenici crtaju Davidovu zvijezdu i oko nje pišu naslove pojma, ime „Abraham“ i što označavaju (riječi napisane iznad slike).

Nakon toga riješe 3. zadatak u radnoj bilježnici na 17. str.

6. Aktualizacija

(Vjeroučitelj/ica govori uz tihu glazbu Mozarta-„Mala noćna muzika“)

Isus Krist rodio se u židovskom narodu i mi kršćani vjerujemo da je on cilj cjelokupne povijesti. On je rekao: „Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.“

Upitajmo se jesmo li i mi s njime ili smo se ponešto udaljili od njega...? Pogledajmo još jednom najvažnije pojmove židovske religije i zadržimo se u mislima na identičnim pojmovima naše kršćanske vjere... Što trebam učiniti kako bih se približio/la Isusu i više povezo/la s njim? Možda imam želju ponovno obnoviti dolaženje u crkvu na nedjeljnu svetu Misu? Ili započeti redovito čitati Sveto pismo, napose Evanđelje...?

Nakon kratkog razmišljanja pozivam učenike da zaokruže bojom onaj pojam ili osobu Isusa Krista (kršćanski pojam koji su napisali ispod slike) s kojim se želim povezati na nov i dublji način. Svoju odluku mogu napisati tako da kod kuće sastave molitvu koju će, svaki dan, rado moliti u želji da obnove svoju vjeru i povezanost s Kristom.

Idući sat započet ćemo s čitanjem njihovih molitava (koji budu željeli).

7. Molitveni završetak

Zapjevat ćemo pjesmu „Ti dao si nam čvrstu riječ“, osobito kiticu „S nama ostani do konca sviju vjekova... daj nam snage da ti vjerujemo do vijeka.“

8. KRITIČKI OSVRT

9. PRILOZI

1. Abraham

Abraham (ime znači „otac mnogih naroda“) je ključni lik cijele povijesti spasenja i jedna je od najznačajnijih osoba Biblije. Živio je u zemlji kanaanskoj u vrijeme kada su se drugi narodi klanjali različitim bogovima. Bog ga je pozvao da se prestane klanjati različitim idolima i božanstvima te da upozna njega, jedinoga pravog Boga. Jedini Bog, stvoritelj svega, otkriva se Abrahamu kao zaštitnik i prijatelj, kao pratilac na putu, i s njime skapa savez.

Abram je bio sin Teraha, a žena mu se zvala Saraja. Saraja nije mogla imati djece. Jednog je dana Abram doživio snažno iskustvo susreta s Bogom. Bog mu je progovorio. Abram je primio od Boga obećanje da će od njega stvoriti veliki narod.

»Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati. Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličati, i sam ćeš biti blagoslov. Blagoslivljat ću one koji te blagoslivljali budu, koji te budu kleli, njih ću proklinjati; sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati.«

Abram se zaputi kako mu je Jahve rekao. S njime krenu i Lot. Abram je bilo sedamdeset i pet godina kad je otišao iz Harana. Abram uze sa sobom svoju ženu Saraju, svoga nećaka Lota, svu imovinu što su je namakli i svu čeljad koju su stekli u Haranu te svi pođu u zemlju kanaansku. Kad su stigli u Kanaan, Abram prođe zemljom do mjesta Šekema – do hrasta More. Kanaanci su onda bili u zemlji. Jave se javi Abram pa mu reče: „Tvome ću potomstvu dati ovu zemlju.“ Abram tu podigne žrtvenik Jahvi koji mu se objavio.

Post 12, 1-7

Pročitati još tekst iz udžbenika „Ja sam Put“ na str. 50

„Povijest nas kršćana počela je prije 4000 godina s jednim čovjekom: **Abrahamom**. Od jednog čovjeka nastala je velika obitelj, narod. Od Abrahama povijest vodi prema **Isusu**. Od Isusa – ima tome 2000 godina – mi smo jedna velika zajednica koja okuplja ljude svih zemalja i svih rasa, a zove se **Crkva**“...do kraja stranice.

PITANJA: (*bojom podvuci odgovore*)

1. Što znači ime Abraham?
2. Poziv u sebi sadrži promjenu; što Abram treba prestati i koga treba upoznati?
3. Što Bog traži od Abrama da učini i što mu obećava?
4. Koliko je Abram imao godina kad je pošao i tko je krenuo s njim?

2. Tora

Kad kažemo „Zakon“, mislimo na židovsku Bibliju ili Toru. Riječ "Tora" (hebrejski izraz *torah*) znači "pouka". Tora je najsvetija od svih knjiga i spisa u židovstvu. Ona sadržava prvih pet knjiga Svetoga pisma Staroga zavjeta:

Knjiga Postanka,
Knjiga Izlaska,
Levitski zakonik,
Knjiga Brojeva
Ponovljeni zakon

Biblija i Talmud temelji su židovske religije koja je ujedno najstarija monoteistička religija. Na njezinim su temeljima nastali kršćanstvo i islam. Počiva na objavi Boga Mojsiju na gori Sinaju i davanju Zakona. Tora je objava i rezultat čitavog židovskog učenja tijekom povijesti. Ona služi kao vodič u vršenju zapovijedi. Vjeruje se da je Tora riječ samoga Boga i da je kao takva vječno „izvorna“. Ona živi u srcima i umovima onih koji je proučavaju i stoga je uvijek iznova mora tumačiti i proučavati svaki naraštaj.

Prema židovskom učenju Tora sadržava 613 propisa koji se tiču svih područja svakidašnjeg života. Iako se mnogi Židovi više ne drže strogo svih tih propisa, ortodoksni (pravovjerni) ih Židovi ispunjavaju do najsitnijih pojedinosti. Pobožni Židov nastoji voljeti Boga čitavim bićem i ta je ljubav izražena u stvarnoj pokornosti Božjem zakonu u svagdanjem životu. Zato je za Židova „Zakon“ najvažniji od svega.

Pored Tore za vjerski život Židova posebno je važan Talmud. To je knjiga koja donosi tumačenje Mojsijeva zakona. Uz tumačenja Tore sadrži mudre izreke, odgovore na znanstvena pitanja i priče. Postoje dva Talmuda: Jeruzalemski Talmud (priređen oko 650. godine poslije Krista) i Babilonski Talmud (priređen oko 500. godine). Židovska vjerska tradicija pripisuje autorstvo Tore Mojsiju koji ju je napisao po Božjem nadahnuću.

PITANJA: (*bojom podvuci odgovore*)

1. Što znači riječ Tora i koji se naziv još upotrebljava za taj pojam?
2. Što je Tora i što ona sadržava?
3. Koje knjige su temelj židovske religije i što je nastalo na temeljima te religije?
4. Na čemu počiva židovska religija?
5. Što se vjeruje za Toru i koliko propisa ona sadržava?
6. Što je Talmud i što on sadrži?
7. Kome se pripisuje autorstvo Tore i kako ju je napisao?

3. Sinagoga

Sinagoga (grčki: skupština, okupljanje) je posebno uređena zgrada za okupljanje židovskih vjernika na molitvu i pouku. Sinagoga se povezuje i s učenjem i u tom svojstvu naziva se bet midraš ili "kuća učenja".

Kao mjesta molitve i čitanja svetih knjiga sinagoge su drevnog postanka, vjerojatno iz doba babilonskoga sužanjstva, u 6. st. prije Krista.

Osobito su se razvile poslije rušenja Hrama u Jeruzalemu god. 70. Od tada su postale središtima židovskoga života. Okrenute su prema Jeruzalemu. U sinagogi se čuva sveta knjiga „Tora“.

Među najstarijima u svijetu su sinagoge u Kafarnaumu (Izrael) i Aleksandriji (Egipat).

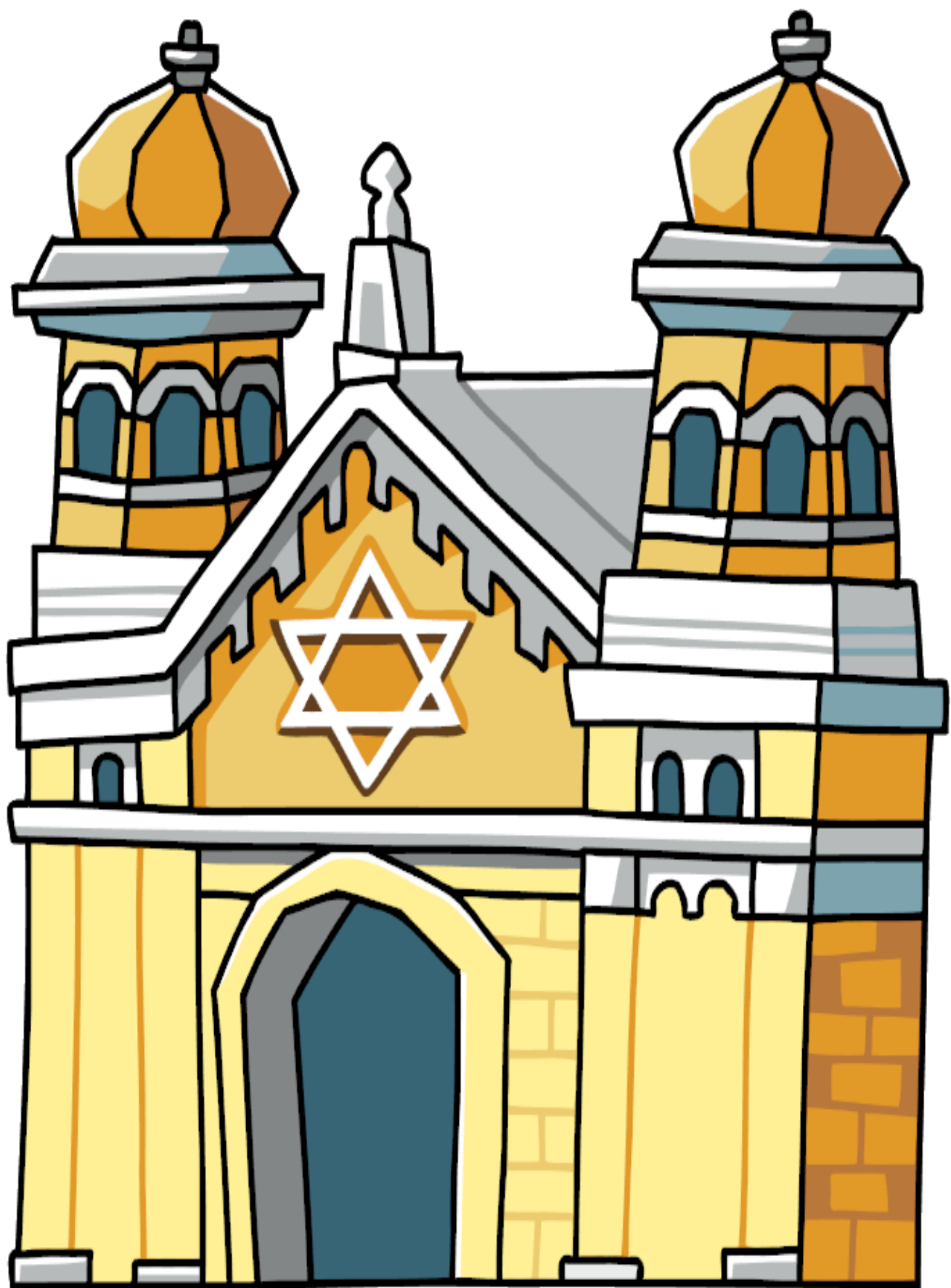
Rabin (hebrejski: moj učitelj) je židovski svećenik, poglavar vjerske općine. On je odgovoran za vjerski život neke židovske zajednice kojoj je središte sinagoga. Status rabina stječe se dugogodišnjim izučavanjem Biblije i Talmuda.

Dublje značenje sinagoge za Židova:

Religiozni blagdanski obredi u sinagogi, uzvišeni su trenuci, osjećaji nade i radosti i doživljaj vječnosti. Najsnažniji dan za Izraelca je proslava subote u sinagogi i nastavak slavljenja u krugu obitelji. Tako stvara prostor slobode u sebi i posvećuje vrijeme i povijest. On zna da njegova budućnost ovisi o tome u kojoj će mjeri biti prožet duhom molitve i Božje riječi.

PITANJA: (*bojom podvuci odgovore*)

1. Što je sinagoga i što znači ta riječ?
2. Iz kojeg doba potječu sinagoge i kakve se knjige u njoj čitaju?
3. Od kada su sinagoge postale središtima židovskoga života
i što se u njima čuva?
4. Koje su najstarije sinagoge u svijetu?
5. Tko je odgovoran za vjerski život neke židovske zajednice i kako se stječe ta uloga?
6. Odaberi dvije do tri rečenice kojima bi izrazio dublje značenje sinagoge za Židova.

4. Subota

Riječ "subota" (hebrejski: šabat) obično se prevodi kao „dan odmora“. Slaveći subotu, Izraelci su se prisjećali dvaju važnih događaja: Božjeg počinka nakon šestodnevnog stvaranja svijeta i oslobođenja iz egipatskog sužanjstva. Subota je, stoga, blagdan Božjeg saveza sa Židovima – dan veselja i odmora. Ona počinje sa zalaskom sunca u petak, a traje do subote uvečer. Petkom se uređuje dom i pripremaju jela. Nekoliko minuta prije zalaska sunca domaćica pali subotnju svijeću uz blagoslov: “Blagoslovljen si Gospode Bože naš, Kralju svijeta, koji si nas posvetio svojim zapovijedima i zapovjedio nam da zapalimo subotnju svijeću.” Nakon službe u sinagogi, gdje se čita iz svitka Tore, pale se svijeće i priprema svečani ručak. Taj dan svi provode u krugu obitelji. Na šabat je strogo zabranjeno obavljanje bilo kakvog posla.

"Dan subotni obdržavaj i svetkuj, kako ti je naredio Jahve, Bog tvoj" (Pnz 5, 12)

Zadatak subote:

Čovjek

je uvijek u opasnosti da se zarobi radom i aktivizmom, da postane stvar i izgubi svoje dostojanstvo. Uloga je religioznih blagdana zaštititi čovjeka od te opasnosti i vratiti mu svijest vlastite veličine i ljepotu povezanosti s Bogom. To se ostvaruje ako se znamo povući u tišinu i molitvu i tako sve ponovno posvetiti Bogu: obitelj, rad, kulturu, politiku, zabavu... Subotnje i nedjeljno blagdansko ozračje omogućuje nam da osjećamo i otkrivamo Božju nazočnost u svijetu. Subota je i povlaštenu dan radosti. Njezino je slavljenje kao svadba, vjenčanje. Kao što je čovjek veseo na dan vjenčanja, tako bi trebao biti veseo u dan subotnji. Svaki čin srdžbe, svaki sukob nespojiv je s tim danom. Svake subote (kršćani-nedjelje) iznova trebamo ražariti i zapaliti ta žarka svjetla u našoj duši i umnožiti našu dobrotu i plemenitost. Taj osjećaj trebao bi nas pratiti sve dane radnog tjedna i života općenito.

PITANJA: (bojom podvući odgovore)

1. Kako se na hebrejskom kaže „subota“ i što znači ta riječ?
2. Čega su se Izraelci prisjećali slaveći subotu?
3. Kada subota počinje i do kada traje? Opiši što se događa tih dana.
4. Što je subotom strogo zabranjeno?
5. Koja je uloga religioznih blagdana i što nam oni omogućuju?
6. S čime je slavljenje subote/nedjelje uspoređeno, a s čime je nespojivo?

